

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2015–2017

I. Wprowadzenie

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy też opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Przemoc w rodzinie, uzależnienia, niezaradność i niewystarczające umiejętności opiekuńczo – wychowawcze, zdarzenia losowe wywołujące sytuacje kryzysowe i zła sytuacja materialno – finansowa to główne problemy dezorganizujące życie rodzinne.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015 - 2017 jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie jako podstawowej komórce społecznej, przede wszystkim w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Podstawy działań ujętych w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w następujących aktach prawnych:

- ✓ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, (Dz.U.2013.135 z późn. zmianami)
- ✓ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, (Dz.U.2005.180.1493 z późn. zmianami)
- ✓ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, (tj.Dz.U.2013.182 z późn. zmianami)
- ✓ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U.2012.1356 z późn. zmianami)
- ✓ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie i Mieście Czerwionka-Leszczyny na lata 2006 – 2015
- ✓ Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny na lata 2010 – 2015.

II. Diagnoza

Diagnoza lokalna dotycząca dysfunkcyjności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczej i wychowawczej została dokonana w oparciu o dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwionce-Leszczynach wg stanu na dzień 18.12.2014r. Pod opieką Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwionce-Leszczynach znajduje się 749 rodzin z czego 211 rodzin stanowią rodziny z dziećmi.

Tabela nr 1. Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą OPS w Czerwionce-Leszczynach

RODZINY	LICZBA RODZIN
Rodziny ogółem	749
Rodziny z dziećmi (ogółem)	211
w tym:	
Rodziny niepełne z dziećmi	85

Tabela nr 2. Rodziny objęte pomocą OPS w Czerwionce – Leszczynach z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie.

	LICZBA DZIECI W RODZINIE							
	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci	7 dzieci	8 dzieci
Liczba rodzin	90	107	47	24	9	3	2	0

Główną przesłanką przyznawania świadczeń z pomocy społecznej jest ubóstwo. W rodzinach wychowujących dzieci, zamieszkujących teren Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny głównymi przyczynami ubóstwa jest przede wszystkim bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba oraz alkoholizm.

Dodatkową formę pomocy dla rodzin stanowią również świadczenia rodzinne przyznawane przez Dział Świadczeń Rodzinnych. Dział ten prócz wsparcia w postaci zasiłków oferuje mieszkańcom naszej Gminy i Miasta możliwość skorzystania z „Karty Gminy dla Dużej Rodziny” oraz „Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny”, upoważniających każdego członka rodziny wielodzietnej do szeregu zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu ofert handlowych, kulturalnych i rekreacyjnych. Na dzień 17.12.2014 wniosek o wydanie Karty Gminy złożyło 211 rodzin wielodzietnych oraz 209 o wydanie Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny.

Bardzo ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównywania szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna.

Dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie lub z opóźnieniem, wychowanie przedszkolne jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej, funkcjonalnej i społecznej. Wychowanie przedszkolne w Gminie i Mieście Czerwionka-Leszczyny jest realizowane w 9 przedszkolach publicznych, do których uczęszczają dzieci w wieku 3 – 6 lat.

Tabela nr 3. Dzieci uczęszczające do przedszkoli w Gminie i Mieście Czerwionka – Leszczyny

PLACÓWKA WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO	LICZBA DZIECI W ROKU SZKOLNYM 2014/2015
Przedszkola publiczne/przyszkolne oddziały przedszkolne	1276

Edukacja szkolna w Gminie i Mieście Czerwionka-Leszczyny realizowana jest w 7 szkołach podstawowych, 2 gimnazjach oraz 5 zespołach szkół, w skład których wchodzi szkoły podstawowe i gimnazja. W Gminie i Mieście znajduje się również Zespół Szkół Specjalnych – szkoła podstawowa i gimnazjum dla dzieci i młodzieży z orzeczoną stopniem niepełnosprawności. Powyższa placówka posiada także zespoły rewalidacyjno – wychowawcze dla dzieci z orzeczoną głębokim stopniem niepełnosprawności oraz oddział przysposabiający do pracy dla uczniów ze stopniem umiarkowanym i znacznym.

Tabela nr 4. Uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i szkoły przysposabiającej do pracy w Gminie i Mieście Czerwionka-Leszczyny.

SZKOŁA	LICZBA DZIECI W ROKU SZKOLNYM 2014/2015
Szkoły Podstawowe	2527
Gimnazja	1015
Zespół Szkół Specjalnych Szkoła podstawowa/Gimnazjum/ Oddział Szkoły Przysposabiającej do Pracy	41/26/17

Podstawową formę wsparcia w kryzysach szkolnych, rówieśniczych i osobistych dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych stanowią Placówki Wsparcia Dziennego. Dzieci otoczone opieką wychowawców mają zapewnione warunki do nauki, zabawy oraz twórczego spędzania czasu wolnego, a także możliwość skorzystania z posiłku w formie podwieczorku. Uczestnikami zajęć w większości również są dzieci z rodzin objętych pomocą społeczną. Na terenie Gminy i Miasta funkcjonują 2 placówki tego typu, prowadzone przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwionce-Leszczynach. W 2014 roku w/w placówki obejmowały opieką 231 dzieci. Ponadto w ramach placówek funkcjonują Kluby Młodzieżowe, skupiające młodzież w wieku gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym. W 2014 r. do Klubu Młodzieżowego uczęszczało 46 osób.

Tabela nr 5. Dzieci i młodzież uczęszczające do Placówek Wsparcia Dziennego/Klubów Młodzieżowych w Czerwionce-Leszczynach.

PLACÓWKA WSPARCIA DZIENNEGO/KLUB MŁODZIEŻOWY	LICZBA DZIECI I MŁODZIEŻY UCZĘSZCZAJĄCYCH W ROKU 2014
Placówka Wsparcia Dziennego/Klub Młodzieżowy w dzielnicy Czerwionka	119/18
Placówka Wsparcia Dziennego/Klub Młodzieżowy w dzielnicy Leszczyny	112/38

Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem pieczy zastępczej i umieszczeniu dziecka poza rodziną biologiczną. Obecnie 27 dzieci z terenu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny jest umieszczonych w pieczy zastępczej, w tym 6 dzieci umieszczonych w Placówce Opiekuńczo - Wychowawczej oraz 21 w rodzinie zastępczej. Do zadań gminy w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z pobytem dziecka w wyżej wskazanych formach pieczy zastępczej.

Opierając się na założeniach ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w naszej Gminie i Mieście z dniem 2 stycznia 2012 roku powołano instytucję asystenta rodziny. Aktualnie taką rolę pełnią 3 osoby z wykształceniem pedagogicznym i doświadczeniem w pracy z dziećmi i rodziną. Obecnie wsparciem asystenta objętych jest 30 rodzin, w tym 74 osoby to dzieci. Rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Zadaniem asystentów jest kompleksowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnym dysfunkcjami. Asystent reaguje na sygnały wskazujące na powstawanie w rodzinie problemów związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem. Celem pracy asystentów jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego

poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest podejmowanie działań zmierzające do niedopuszczenia oddzielenia dzieci od rodziny.

III. Zasoby instytucjonalne działające w obszarze wspierania rodzin na terenie Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny

Institucje i organizacje realizujące zadania i działania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwionce-Leszczynach, ul. 3 Maja 36b, w tym:
 - Dział Pracy Socjalnej:
 - Punkt Terenowy nr 1 w dzielnicy Czerwionka, ul. Wolności 2a
 - Punkt Terenowy nr 2 w dzielnicy Leszczyny, ul. Ks. Pojdy 35
 - Punkt Terenowy w Bełku, ul. Palowicka 2
 - Punkt Terenowy w dzielnicy Dębieńsko, ul. Odrodzenia 12
 - Punkt Terenowy w Książenicach, ul. Ks. Pojdy 98a
 - Zespół Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, ul. 3 Maja 15
 - Dział Świadczeń Rodzinnych, Funduszu Alimentacyjnego, Dodatków Mieszkaniowych, Stypendiów i Zasiłków Szkolnych w dzielnicy Czerwionka, ul. 3 Maja 36b
 - Zespół Projektowy Europejskiego Funduszu Społecznego w dzielnicy Czerwionka, ul. Wolności 2a
 - Doradca zawodowy w dzielnicy Czerwionka, ul. Wolności 2a
 - Dział Profilaktyki:
 - Placówka Wsparcia Dziennego w dzielnicy Czerwionka, ul. Wolności 2a
 - Placówka Wsparcia Dziennego w dzielnicy Leszczyny, ul. Ks. Pojdy 35
 - Asystent Rodziny (obejmuje obszar Gminy i miasta Czerwionka – Leszczyny)
 - Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie w Czerwionce-Leszczynach, ul. Wolności 2a
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czerwionce – Leszczynach, ul. Wolności 2a
 - Gminny Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
2. Komisariat Policji w Czerwionce-Leszczynach, ul. 3 Maja 40
3. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Czerwionce-Leszczynach, ul. 3 Maja 42

4. Niepubliczne podmioty medyczne, w tym:

- NZOZ Kaczmarczyk, Rak i Partnerzy w dzielnicy Leszczyny, ul. Sportowa 2a
- NZOZ Familia w dzielnicy Leszczyny, ul. Sportowa 2a
- NZOZ Medipoz Sp. z o.o. w dzielnicy Czerwionka, ul. 3 Maja 36c
- NZOZ PNEUMED w dzielnicy Czerwionka, ul. 3 Maja 36c
- NZOZ Remedium w dzielnicy Czerwionka, ul. 3 Maja 36c
- NZOZ Zdrowie w Palowicach, ul. Szeroka 2
- NZOZ „TRIMED” w Przegędzy, ul. Szkolna 13a
- NZOZ SALUS M. Smolorz, E. Kupczak Spółka Partnerska Położnych w Przegędzy, ul. Szkolna 13a
- NZOZ SALUS S.C Dytko&Granowska w Książenicach, ul. Ks. Pojdy 98a
- Laboratorium Analityki Medycznej mgr I. Sowińska w dzielnicy Czerwionka, ul. 3 Maja 36c
- Indywidualna Praktyka Stomatologiczna M. Skrzypczak w dzielnicy Leszczyny, ul. Sportowa 2a
- NZOZ A-DENT Anna Konieczny w dzielnicy Czerwionka, ul. 3 Maja 36c
- Indywidualna Praktyka Stomatologiczna D. Cebula w Przegędzy, ul. Szkolna 13a
- NZOZ DEN&MED w dzielnicy Leszczyny, ul. Sportowa 2a
- Niepubliczny Zakład Protetyki Stomatologicznej Urszula Mocko w dzielnicy Leszczyny, ul. Sportowa 2a
- Indywidualna Praktyka Dentystyczna Anna Szynol-Musioł w Palowicach, ul. Szeroka 2
- Indywidualna Praktyka Stomatologiczna Patrycja Granieczny w Bełku, ul. Palowicka
- NZOZ Marcin Reginek w dzielnicy Czerwionka, ul. Odrodzenia 12
- M. Metryka i C. Stachoń PROFMED Spółka Partnerska Lekarzy Stomatologów w dzielnicy Czerwionka, ul. 3 Maja 36c

5. Placówki oświatowe, w tym Szkoły Podstawowe, Gimnazja, Zespoły Szkół, Zespół Szkół Specjalnych, Zespół Szkół, Przedszkola:

- ❖ Szkoła Podstawowa nr 3 w dzielnicy Leszczyny, ul. Broniewskiego 11
- ❖ Szkoła Podstawowa nr 8 w dzielnicy Dębieńsko, ul. Prosta 5

- ❖ Szkoła Podstawowa w Książenicach, ul. Ks. Pojdy 100
- ❖ Szkoła Podstawowa w Przegędzy, ul. Szkolna 1
- ❖ Szkoła Podstawowa w Szczekowicach, ul. Wiejska 10
- ❖ Szkoła Podstawowa w Palowicach, ul. Dębowa 3
- ❖ Szkoła Podstawowa w Stanowicach, ul. Szkolna 7
- ❖ Gimnazjum nr 2 w dzielnicy Leszczyny, ul. Ogrodowa 6
- ❖ Gimnazjum nr 6 w dzielnicy Dębieńsko, ul. Kołłątaja 1
- ❖ Zespół Szkół nr 1 w dzielnicy Leszczyny, ul. Ks. Pojdy 77c
- ❖ Zespół Szkół nr 2 w dzielnicy Czerwionka, ul. Furgoła 71
- ❖ Zespół Szkół nr 3 w dzielnicy Czerwionka, ul. Szkolna 3
- ❖ Zespół Szkół nr 4 w dzielnicy Czuchów, ul. Gliwicka 2
- ❖ Zespół Szkół nr 5 w Bełku, ul. Szymochy 16
- ❖ Zespół Szkół Specjalnych w Czerwionce-Leszczynach, ul. Przedszkolna 1
- ❖ Zespół Szkół w Czerwionce-Leszczynach, ul. 3 Maja 42
- ❖ Przedszkole nr 1 w dzielnicy Leszczyny z oddziałem specjalnym, ul. Ks. Pojdy 62
- ❖ Przedszkole nr 3 w dzielnicy Leszczyny, ul. Mostowa 3
- ❖ Przedszkole nr 6 w dzielnicy Czerwionka, ul. Wolności 11
- ❖ Przedszkole nr 7 w dzielnicy Czuchów, ul. Młyńska 2
- ❖ Przedszkole nr 8 w dzielnicy Dębieńsko, ul. Kołłątaja 2 z oddziałem zamiejscowym przy ul. Zabrzańskiej 25
- ❖ Przedszkole nr 10 w dzielnicy Czerwionka, ul. Jana Pawła II 18
- ❖ Przedszkole nr 11 w dzielnicy Leszczyny, ul. Morcinka 6
- ❖ Przedszkole w Bełku, ul. Kościelna 4
- ❖ Przyszkolne oddziały przedszkolne w sołectwach: Stanowice, Książnice, Palowice, Szczekowice

6. Organizacje pozarządowe:

- Fundusz Lokalny „RAMŻA” w dzielnicy Czerwionka, ul. 3 Maja 17
- Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec w dzielnicy Czerwionka, ul. Wolności 11

- Regionalna Fundacja Pomocy Niewidomym w Chorzowie – Jednostka Organizacyjna – Warsztaty Terapii Zajęciowej w dzielnicy Czerwionka, ul. 3 Maja 2
- Stowarzyszenie „Najważniejsza Jest Tradycja” w dzielnicy Czerwionka, ul. Wolności 2a
- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny” z siedzibą w dzielnicy Leszczyny, ul. Przedszkolna 1
- Stowarzyszenie „KENDŹI – Jedziemy na jednym koniu” z siedzibą w Stanowicach, ul. Ściegiennego 56

7. Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza (piecza zastępcza):

Powiatowa Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza
w Czerwionce-Leszczynach, ul. 3 Maja 42, w tym:

- Mieszkanie rodzinkowe I – Palowice, ul. Szeroka 2
- Mieszkanie rodzinkowe II – dzielnica Czuchów, ul. 3 Maja 85

IV. Adresaci Programu

Adresatami Gminnego Programu Wspierania Rodziny są dzieci i rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczej i wychowawczej oraz rodziny, dzieci umieszczone w pieczy zastępczej pochodzące z terenu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny. Wszystkie dzieci i rodziny objęte pomocą wymagają ochrony ich praw i wolności oraz wsparcia dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcjonalność rodziny jest spowodowana w głównej mierze ubóstwem, bezrobociem, uzależnieniami, co przyczynia się do powstawania znacznych strat rozwojowych u dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka. Prowadzi do niepowodzeń szkolnych oraz do wykluczenia społecznego. Rodzina wypełniając swoją funkcję wychowawczą, wpływa na jakość młodego pokolenia, jego prawidłowy rozwój emocjonalny i intelektualny.

Rodzina jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiece i wychowaniu dzieci, wymaga szczególnego wsparcia dla dobra nie tylko dzieci ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin w Gminie i Mieście Czerwionka-Leszczyny jest więc największym zyskiem dla społeczności lokalnej w każdej sferze życia.

V. Zadania w zakresie wspierania rodziny

CEL GŁÓWNY: Tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1

Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka.

Zadania:

- zapewnienie dziecku będącemu w rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny;
- dożywianie dzieci w szkołach, przedszkolach i Placówkach Wsparcia Dziennego;
- monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych;
- zapewnienie dzieciom pomocy opiekuńczo-wychowawczej;
- zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej;
- finansowanie działalności placówek wsparcia dziennego na terenie Gminy i Miasta oraz zapewnienie środków finansowych na utworzenie nowych placówek;

CEL SZCZEGÓŁOWY 2

Praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w celu przywrócenia rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji

Zadania:

- zapewnienie pomocy asystenta rodziny rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczej i wychowawczej;
- organizacja warsztatów i szkoleń dla rodziców, uczestnictwo w szkoleniach asystentów rodziny;
- zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach, w których udziela się wsparcia i pomocy;
- podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo – wychowawczych, poprzez organizowanie grup wsparcia, warsztatów, konsultacji i poradnictwa;
- działania aktywizujące społecznie i zawodowo na rzecz rodzin, w których członkowie rodziny pozostają bez pracy;
- monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin problemowych, dysfunkcyjnych i środowisk patologicznych, w których występują m.in. problemy przemocy, uzależnień lub długotrwała choroba po przez wypracowanie procedur służących wyłonieniu środowisk wymagających szczególnego nadzoru, wypracowanie procedury dotyczącej analizy sytuacji rodziny pod

kątem zasadności przydzielenia instytucji asystenta rodziny, wypracowanie i wdrożenie standardów pracy z rodziną wieloprotblemową oraz podsumowanie i analiza efektów pracy z rodziną;

VI. Źródła finansowania

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015 – 2017 odbywać się będzie w ramach: środków budżetu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny, dochodów z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych dla zadań realizowanych przez Placówki Wsparcia Dziennego, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

VII. Monitorowanie przebiegu programu

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015 – 2017 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwionce-Leszczynach. Monitorowanie i ewaluacja odbywać się będą poprzez przedkładanie przez Burmistrza Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Miejskiej w Czerwionce-Leszczynach rocznego sprawozdania z realizacji Programu oraz potrzeb związanych z jego realizacją.